

Aus autem carnis (cum ad hoc natura inclinet) peccatum non est maximè cum tentatur exercens . Odavus error , quod in elevatione corporis Christi Iesu non debet assurgere , nec eidem reverentiam exhibere : affectantes quod esset imperfectionis eidem si à puritate , & altitudine sua contemplationis tantum descendenter , quod circa mysterium , seu Sacramentum Eucharistie , aut circa passionem humanitatis Christi , aliqua cogitarent .

Decimum sexum Pisanum fuit , quod ut Acephalum habetur à pluribus , eo quod à nullo Pontifice convocatum tempore schismatis . Erenim secundum est , quod Regnante Urbano VI. nimis severa contra Sancte Romane Ecclesie Cardinales , indignata plerique alium Pontificem elegenter sub pretextu quod electio Urbani libertate caruerat , ac proinde non esset legitimè Electus , vocarunt Clementem septimum , cui deinde mortuo Petrus de Luna succederunt , qui plus nimis annos Ecclesiam perpicacum ambitione porro etiam dilaceravit . Porro etiam Urbano Sexto è vivis sublato in eum locum elegerunt Cardinales Roma de gentes Bonifacium Nonum , & post hunc Innocentium VII. ac deinde Gregorium duodecimum . Regnante itaque Gregorio XII. Pontifice Roma a in Gallia , Benedicto decimoctavo Antipapa , celebratum est Concilium Pisanum , ibique ambo Pontifices depositi , ac electus Petrus Philaretus , quem Alexandrum V. non caparunt . Sed fructu : nam schismata magis invanuit , & inconveniens Christi Domini vestis , idest Ecclesia in tres partes discisa est . Quare Decimum septimum Concilium ecumenicum in urbe Constantiensi ad tollendum schisma coactum denique est auctoritate Joannis Vigesimi tertii , qui Alexandro V. successerat . In hac Synodo depositi fuerunt tres Pontifices schismatis prosequentes , nempe Benedictus XIII. Gregor. XII. & Joannes XXIII. & electus unanimi consenso Martinus quintus , qui approbavit deinde acta Concilii , & eo dimisso schisma finem denique accepit . Condemnatis . Synodus Articulos , quosdam hereticos Joannis Wicelli & item Articulos hereticos Joann. Hus . Articulos Joann. Wicelli & item Joann. Hus habentur initio tom. I. Partis Claudi Croix Soia Iesu . Alium Articulum de Tyrannis condemnavit Concilium sequente :

Quilibet Tyrannus potest , & debet licere , & meritorio occidi per quemcumque vassallum suum , vel subditum , etiam per clariores infidias , & subtiles blandicias , vel adulaciones , non obstante quicunque praefatio iuramento , seu confederatione fidelis sumeo , non excepta fementia , vel mandato judicis excommunicatus . Adversus humum errorum fatigans hac Sancta Synodus exurgeat , & ipsum funditus tollere , declarat & definit hujusmodi Doctrinam exponit in fine & in mortibus , ipsamque tanquam hereticam , scandalosam , & ad fraudes , deceptions , mendacia , & prædictiones , perjuria vias dantem reprobat , & condemnat . Declarata insuper , & deinceps quod pertinaces Doctrinam hanc pernicioseissimam afferentes sunt heretici , & tanquam tales iusta canonicas sanctiones punienti .

Decimum octavum Concilium ecumenicum nempe Basileense coactum à Martino V. degeneravit in Conciliabulum sub Eugenio Quarto in Martini V. Defuncti locum suscepit . In hac Synodo damnata fuerunt nonnullae propositiones circa Christum . Item definita fuit BB. Virgo sive immaculatè omnipotente concepta , & nunquam , operante Divini Numinis gratia singulatè subducata originali peccato . Sed quia Nicolaus Papa hujus nominis quintus qui Eugenio IV. successit , nec alias deinde Pontifex aucta Concilia Basileensis , neque quoad Articulos Doctrinales approbavit , propterea definitiones illas non obligant in conscientia , nec sunt de fide .

Ferrariae coactum est ab Eugenio Quarto durante adhuc Concilio Basileensi , aliud Concilium ecumenicum , nempe decimum nonum , quod deinde graffante Petre Florentiam translatum est . Interfuerunt in eo Josephus Patriarcha Constantinopolitanus qui Florentia obiit , Joannes Paleologus Imperator Orientis , & multi Latinorum , & Græcorum Episcopi . In eo Concilio Græci ultimo cum Roman. convernunt super fiduci quinque articulis : videlicet de processione Spiritus

Sancti , de quo convernunt , ut sicut Latini dicunt (*Ex Patre & Filio procedere*) Graci more suo dicent (*Ex Paire per Filium procedentem*) eo quod unus idemque esset sensus : & super articulo de Purgatorio convernunt : quia Graci Purgatorium esse post hanc vitam affirmant , sed non in certo loco , & in corporali igne , ut Latini . Et eo articulo , nimurum primatum Romani Pontifici super omnem Ecclesiam conseruent Roman. Pontificem esse summum totius Catholicæ Ecclesie Pastorem , & caput .

Item convernunt de quarto articulo , quod Latini metiri addidissent Symbolo : (*Filioque procedentem*) Et de quinto articulo , quod Latini iustis de causis in azymo consecrarent , quamvis Graci suo modo in fermento . In eo item Concilio Armeni sele ad Ecclesiam Romanam reduxerunt : repererunt ab Eugenio IV. Decretum fidei , in quo breviter continetur Doctrina , quam habet Ecclesia Rom. de septem Sacramentis . Bessarion Trapezuntinus Nicenus Archiepiscopus , & Isidorus Thessalonicensis Archiepiscopus Ruthenorum , doctissimi in Latinis , & Græcis litteris , quod in eo Concilio multum laborassent pro concordia Ecclesiarum , in Cardinalium Ordinem cooptati sunt . Duravit hoc Concilium partim Ferraria , partim Florentia anno uno , & tribus mensibus . Speciali nota digna hic est definitio hujus ecumenici Concilii circa auctoritatem , & infallibilitatem Romani Pontificis definitio autem sic habet . Declaramus Sanctam Apostolicam Sedem , & Romanum Pontificem in universum orbem tenere primatum , & ipsum Pontificem Romanum successorem esse Beati Petri Principis Apostolorum , & verum Christi Vicarium iurisque Ecclesie caput & omnium Christianorum Patrem , ac Doctorem existere , & ipsi in Beato Petro pacendi , regendi , & gubernandi universalem Ecclesiam à Domino nostro Iesu Christo plenam potestatem traditam esse , quemadmodum etiam in gestis ecumenicorum Conciliorum , & in Sacris Canonibus continetur .

Datum Florentia in sessione publica synodali anno 1439 .

XX. Generale Concilium fuit . Lateralense , quod indicunt est à Julio II. anno Domini 1511. contra Concilium Pisanum . Nam Ludovicus XI. Francorum Rex Julio II. graviter succensus , eum Pontificia dignitate soliare tentans , conciliavit sibi amicitiam Maximil. Cesari , & utriusque opera coactum est Pisanum . Julio enim Roma egrediente , aliquot Cardinales à debita Pontifici fide pecunias & pollicitationibus Ludovici Regis alleci , Pisis , qui convernunt . Generale Concilium Imperatoris Maximiliani , & Ludovici Regis , & Cardinalium nomine indexerunt ; mississimus per Orbem terrarum littera Julium Pontificem ad dicendam in Concilio causam vocarunt profus contra canones , & iura . Hujus Conciliabuli autores fuere Bernardinus Carabaj. Hispanus Episcop. Cardinalis Sabinius , Gulielmus Buttone Galius , Episcopus Cardinalis Praenitius , Franciscus Borgia Hispanus Archiepiscopus Cosentinus , Reginaldus Bria , Galius Episcopus Bojaciensis presbyteri Cardinales , Fredericus Sanferminus S. Theodori Diaconus Cardinalis . Pontifex nihil contatus , eos omni dignitate , & titulis Ecclesiasticis privatis , & Gallia Regem Ludovicum , omnes item tanti facinoris , & Sacrifigii fautores , Hereticos , & Schismatics , interdicto per totam Galliam rerum Sacrarum usu pronunciavit , & Generale Concilium Lateranense indixit : quod ipsum morte est interruptum , & postea continuatum , & absolutum à Leon. X. anno 1517. 17. Kalend. Aprilis . In eo actu est de compendio moribus , tum Clericorum , tum Laicorum .

XXI. Generale Concilium fuit Tridentinum inchoatum sub Paulo III. anno salutis 1545. tribus Apostolicis Sedi Legaris prefidibus . Coactum est contra Lutheranos , & alios hereticos : nihilominus tam multa in eo constituta sunt ad abusus , & corruptos mores clericorum , & laicorum abolendos : ingentibus bellis translatum est Bononiæ anno 1547. postea sub Julio III. ex Bononia reductum est Tridentum : sed post octo menses , quam continuari coepit , Bello Germanico dissolutum est ; ann. Dom. 1551. tandem

tandem sub Pio IV. Anno salutis 1572. continuatum est , precedentibus quatuor Legatis Sedi Apostolice , & praedictis duobus Cardinalibus , tribus Patriarchis , uno & viginti Archiepiscopis , centum , & viginti Episcopis , septem Abbatibus , & septem Generibus Religiosorum Ordinum perfectis , triginta novem procuratoribus absentium , cum legitimo mandato . In eo tradita est doctrina , quam habet Ecclesia Catholica de peccato originali &c. Numerus Canoniconum librorum definitus est cum suis paribus , pro ut in Ecclesia Romana legi convernunt , & Latina vulgata editione continentur . Approbata est vulgata latina editio Sanctarum Scripturarum . Declarata itidem est Catholicæ de justificatione impi , de septem Sacramentis de sacrificio Missæ , de igne purgatorio , & de Indulgencie . Sed quia Concilium Tridentinum semper à Theologis moralibus habetur præ mandib. , hinc ex , quod illius compendium alphabeticè coordinatum subiicit .

C A P U T III.

Notitiae peculiares de Sacrosancta Tridentina Synodo per Alphabetum exactissimum ordinatae .

Q uoniam Concilium Tridentinum maxime infirmum vir moralibus Theologis in quavis materia , opera pretium duxi , ejus notitiae exactissimas coordinatae alphabeticæ serie , que talis est .

A B B A S .

A bbates , & quicunque exempti in quocunque loco nequeunt primam Tonsuram vel Ordines minores conferre , nisi suis subditis Regularibus . Item nec ipsi vel Capitulo , vel Collegia litteras dimissorias concedant Regularibus , Clericis , ut ab illis ordinantur . Peccant enim haec ad Episcopum Diocesanum , non obstantibus &c. Sess. 23. cap. 10. de Reform. &c.

A B B A T I S S A .

A bbatissa , vel superior non præstis duabus monasteriis , sed unum intra sex menses resignat ; alioquin statim vacat , Sess. 25. cap. 7. de Regular. & Monial.

A B S O L U T I O .

Q uilibet Sacerdos , & filius Sacerdos habet potestatis rem abfendendi Sacramentaliter a peccatis . Ejus actus abfendendi non est merita declaratio , quod peccata sunt remissa , sed est actus judicialis , quo de facto absolvit a peccatis . Qui joco absolvetur , nec serio ageret , vero non abfolveret , Sess. 24. cap. 6. Nullius effectus est absolutionis collata à ministro non habente ordinariam , aut subdelegatam Jurisdictionem . In Articleulo Mortis quilibet Sacerdos potest absolvere quolibet penitentes à quibusvis peccatis , & censuris , Sess. 24. cap. 7. Absolutio peccatorum data à non habente potestatem ordinariam , vel delegatam in absolvendos , est nulla , sive enim casus referatur , Sess. 4. cap. 7. de Caus. Referuntur .

A B U S U S .

A bus circa Indulgentias , Reliquias , Sacras imagines &c. tollendis sunt per Concilia Provincialis , & per ipsos Episcopos , Sess. 25. Decr. de indulgentiis . Accessus ad Moniales . Vide Moniales .

A C C L A M A T I O .

A clamationes Patrum in fine Concilii , Sess. 25. A in fine .

A D A M .

S tatim ac transgressus mandatum Dei in Paradiso , sanctitatem , & Justitiam , in qua constitutus fuit , amissit , & incurrit iram , & indignationem Dei , & Mortem , & captivitatem sub Dæmoni , Sess. 5. de Examen Ecclesiastico .

peccato Originali . Totus in deterius per peccatum Originalis secundum Animam , & Corpus commutatus est . Sess. 5. de peccato Originali .

A D M I N I S T R A T I O .

A dministrator , five secularis , five Ecclesiasticus fabricæ Ecclesie etiam Cathedralis , Hospitalitatis , Confraternitatis Eleemosynæ , Montis Pietatis , vel iocorum piorum singulis annis , reddat rationem Ordinationis , nisi cautum est , in institutione , & ordinatione talis Ecclesie . Verum si ex consuetudine , vel privilegio , vel constitutione loci ratio effe reddenda deputatis ad id , tunc cum his adhibeatur etiam Ordinarius , aliter liberatio facta de administratione est nulla , Sess. 22. cap. 9. de Reform.

A F F I N I T A S .

A ffinitas ex copula illicita eos solos restringit , qui in primo , & secundo gradu conjunguntur . Sess. 24. cap. 4. de reform. Matr.

A P P E L L A T I O .

E st temedium ad innocentia præsumendum institutum ; Sess. 13. cap. 1. de Reforma . Statuit Concilium Tridentinum , ut in causis visitationis , & correctionis , five habitabilitatis , & inhabilitatis , ne in Criminibus ab Episcopo , seu illius Vicario Generali ante defendantem sententiam ad interlocutorum , vel alio quocumque gravamine appelletur , Sess. 13. cap. 1. de Reforma . In causis hujusmodi , non obstante quocumque appellatione Episcopus procedat ad alteriota , nisi gravamen per definivitatem sententiam , vel ab ipsa definitiæ sententia appellari possit . Ibid. nempe Sess. 13. cap. 5. de Reforma . Acta prima instantie dentur Reis . In causis hujusmodi , non obstante quocumque appellatione Episcopus procedat ad alteriota , nisi gravamen per definivitatem sententiam , vel ab ipsa definitiæ sententia appellari possit . Ibid. nempe Sess. 13. cap. 3. de Reforma . In appellationibus , & inhibitionibus servari debent Sacra constitutions , & praefectum constitutio Innoc. 4. Incipit : Romana quacunque confutandæ (habent app. in 6. cap. Romana ;) aliter nullæ sunt inhibitiones , & processus , Sess. 22. cap. 7. de Regular. & Monial.

A P O S T A S I A .

A postata à Fide non est rebaptizandus , dum reddit ad Fidem , Sess. 7. Can. 11. de Baptism.

A R C H I D I A C O N U S .

C aufe Concubinatus , neque cause Matrimoniorum , & Criminum ad Archidiaconos spectant , ut judicande , Sess. 25. cap. 14. de Reform.

A T T R I T I O .

S i volutatem peccandi excludat cum spe Venie , quicunque concipiatur communiter , ex iure Gehennæ , ac penitenti , est motus bonus , & ad Justificationem disponit in Sacramento Penitentie impetrantibus , Sess. 14. cap. 4.

A V A R I T I A .

L ucta , que sapiunt sordidam Avaritiam in electione , presentatione , nominatione , institutione , collatione Dignitatis alicuius , aut Beneficii Ecclesiastici interdicuntur sub penitentia Simoniacis latitatis , Sess. 24. cap. 14. de Reform.

A U C T O R I T A S .

B aptus circa Indulgentias , Reliquias , Sacras imagines &c. tollendis sunt per Concilia Provincialis , & per ipsos Episcopos , Sess. 25. Decr. de indulgentiis .

B A P T I S M U S .

M erita Christi applicantur per Baptismum in forma Ecclesiæ rite collatum , tam Adulcis , quam Par-

illis, sej. 5. Decr. de peccato Originali. Parvuli etiam ex parentibus Baptizatis oti contrahunt Originale peccatum, & indigent Baptismo, ut mundentur, sej. 5. Decr. de peccato Originali. Accipimus in Baptismo filiam Innocentia, sej. 6. cap. 7. Per Baptismum omnis culpa, & penas etiam temporalis non modo tenuerit debitum dimittitur semper, sej. 6. cap. 14. Baptismus est Sacramentum fidei, sej. 6. cap. 7. de Justificac. Eta causa instrumentalis nostra justificac. Ibid. imprimit Charakterem, sej. 7. Can. 9. de Sacrament. Baptismus sancti Joannis non habuit eandem vim ac Baptismus Christi, sej. 7. est necessarius ad salutem Ibid. Can. 5. Baptizatus postea per quodcumque peccatum mortale amittere gratiam, Ibid. Can. 6. Baptizatus fit debitor servandy universae legis Christi, sej. 7. Can. 7. Item fit debitor observantie preceptorum Ecclesiae, quia vel scripta, vel tradita sunt; quamvis se sua sponte illis submiserit nolit, Ibid. Can. 8. Promissio in Baptismo facta in memoriam revocata, non irritat vota post Baptismum facta, Ibid. Can. 9. Memoria, & fides Baptismi non dimittit omnia peccata; non mortaliter mutat in Venetia, Can. 10. Apostata a fide non debet rebaptizari, si convertatur ad fidem post Baptismum abnegatum, sej. 7. Can. 11. de Baptismo. Parvulus licet actum credendi non habeat, validè baptizatus in fide Ecclesiae, sej. 7. Can. 12. de Bapt. Hereticum est dicere neminem esse Baptizandum, nisi erate, qua Christus fuit Baptizatus, & in Articulo mortis, sej. 7. Can. 8. de Bapt. Per Baptismi ianam fidelis ingreditur in Ecclesiam, sej. 14. cap. 2. Differat à Sacramento Parentium ratione ministri, matris, & forma multipliciter, sej. 14. cap. 2. Unus tantum seu vir, seu Mulier, vel ad summum unus, & una Baptizatum de Baptismo suscipiant, inter quos, & Baptizatum ipsum & illius Patrem, ac Matrem, nec non inter baptizantem, ac baptizatum & baptizati Patrem, & matrem, tantum cognatio intercedat, sej. 24. de Reform.

BENEDICTIO.

Ante Benedictionem sacerdotalem novi conjuges non cohabitent in eadem domo. Ea autem Benedictio in Templo danda est à Parroco proprio coniugum, vel ab alio Sacerdote de licencia illius, aut Ordinarii.

BENEFICIARIUS.
Beneficiariis hospitalitas pauperum commendatur, sej. 25. cap. 8. de Reform.

BENEFICIUM ECCLESIASTICUM.

Beneficia Ecclesiastica præterim curam Animarum habentia debent conferti personis dignis, qui residant, & per se ipsa valeant exercere curam, & praecipitor hoc sub penis contentis in constitutione Concilii generalis, que incipit grave nimis, sej. 7. Post constitutio hac Concilii Latrcencis sub Innocentio Tertio, præcipit, ut culpabilis in hoc post primam, & secundam correctionem suspendatur, & collatione, & depuratio à Concilio, qui conferat, sej. 7. cap. 3. de Reform. Ordinarii locorum compellent eos, qui habent plura beneficia incompatibilia ad ostendendas suas dispensationes; alias procedant juxta Constitutionem Gregorii Decimi in Generali Concilio Lugdunensi: Incipit ordinarii, que constitutio innovatur sej. 7. cap. 5. de Reform. Post verba confirmationis sunt: Si infra tempus post facti qualitatem assignandum nullam dispensationem exhibent corum Ecclesie, & persona, aliis conferantur; sed si sufficiens sit dispensatio, non molestantur. Si dubitatur, sedes Apostolica consulatur. Uniones Beneficiorum à quadraginta annis citra facta examinatur ab Episcopis tanquam Delegatis à Sede Apostolica, & nisi confitent facta rationabilibus de causis, viribus careant, nisi alter à Sede Apostolica fuerit declaratum, sej. 7. cap. 6. de Reform. Beneficia curata, que unita perpetua sunt, ab Episcopis visitantur, qui carent, ut de idoneis Vicariis provideantur, assignata Vicariis ipsius tercia parte

BONAE ECCLESIASTICAE.
Bonae jurisdictiones, cœsus, iura etiæ feudalia, emphreuti, & molumenta, & quæcunque obventiones, que

fructum, aut etiam majori aut minori, arbitrio ipsorum ordinariorum appellationibus, privilegiis, exemptionibus, quibuscumque minime in contrarium suffragantibus, Ibid. cap. 7. Beneficia unius Diocesis nequenter uniti cum beneficio alterius Diocesis, sej. 14. cap. 9. de Reform. videantur quoad hoc pariter sej. 7. cap. 6. & 7. & sej. 24. cap. 3. & 15. de Reform. Beneficia Regularia solis Regularibus conferantur. Obtinentes beneficium Ecclesiasticum quodcumque sit, cui onera varia circa Missas adquæ sint, tenentur, iusto impedimento ceſante, infra annum ordines requiritos ad ea onera suscipere sub penis contentis in constitutione Concilii Viennensis, que incipit, m. ii. g. (reputantur in Clem. lib. prim. cap. 2. tit. 6.) Episcopi, vero cogant beneficiarios per se ipsos diebus suis ordinis exerceant, sej. 22. cap. 4. de Reform. Non est beneficii capax, quis ante decimum quartum annum, sej. 23. cap. 6. de Reform. Pluralitas beneficiorum Ecclesiasticorum, que personale residendum requirent, omnino interdictrit, sej. 24. cap. 17. de Bapt. Beneficiorum conditiones, & onera posita in fundatione non mutentur; etiæ in provisioe eorum qualitatibus subtrahantur, facta provisio subiecta conferatur. Beneficia libera, quacumque per accessionem unita jurispatronatus, si effectus non est secutus, parentur impostorum, non uariant & unio, si subrepria, & unita cum vacaverint libera, ut antea conferantur, sej. 25. cap. 9. de Reform. Beneficia secularia curata non convertantur in simplicia assignatio Vicario perpetuo cum pensione; sed ubi iam cura Animarum fuit transfacta in Vicarium perpetuum, si non fuerit resignata Vicario congrua portio fructum, assignatur intra annum post Concilium Tridentinum, quo si non fiat, vel fieri non possit, statim ac vacaverit Beneficium, suscipiat curam Animarum, ut prius, & celst nomen Vicarii, sej. 25. cap. 16. de Reform. Uniones beneficiorum à quadraginta annis circa facta ab Episcopo examinentur, si inventent subrepriem, vel obrepitionem, separantur beneficia, & alii conferantur. Similiter, & Patronatus acquisiti in Ecclesiis liberis vel Beneficiis, vel Dignitatibus sine evidenti utilitate beneficii, vel Ecclesie, Restituto tamen Patronis eo, quod dederunt, sej. 25. cap. 9. de Reform. Beneficiorum hereditaria successiones sacris configurationibus sunt odiose, sej. 25. cap. 7. de Reform.

BIBLIA SACRA.

Ibri Canonici sunt omnes, qui extant in sacris bibliis præter librum tertium, & quartum Editio, sej. 4. Decret. de Canon. Edicio vulgata approbat, & preficitur carceris, & statuuntur, ut habeatur pro authenticis lectionibus, predicationib. &c. sej. 4. de editione. Debent ab Ordinariis puniri, qui contorquent Sacram Scripturam, ad suos fenestræ contra scensum Sancte Matris Ecclesie, & unanimiter consenserunt. Patrum, sej. 4. de Editione. Debent eam cudere Typographi emendatissimam, sej. 4. de Editione. Qui usurparunt verba Scripturae Sacrae ad profana, scurrilia, fabulosâ, superfluiâ, malefica, divinatoria, puniantur ab Episcopis, sej. 4. de Editione. Metropolitanus vel Episcopus simplicis beneficii assignatione provideat, ut lectio Sacra Scripturae habeatur, sej. 5. Cap. 1. de Reform. Lectio Sacra Scripturae habeatur in Monasteriis Monachorum, & circa hoc vigilent Episcopi tanquam Delegati Sedis Apostolicae, sej. 5. cap. 1. de Reform. Lectores Sacra Scripturae non regulares, examinandi sunt ab Episcopo, & approbandi, sej. 5. cap. 1. de Reform. Principes current, ut habeatur in suis publicis Universitatibus lectio Sacra Scriptura, sej. 5. cap. 1. de Reform. Doctores Sacra Scriptura, & scholares docentium gaudent in absentia Privilegii à iure communij concessis, sej. 5. cap. 2. de Reform. Hoc quomodo intelligatur, videatur Barba hic.

CARDINALIS.
Uales eligendi, & quomodo creandi Cardinales à summo Pontifice habentur, sej. 24. cap. 1. de Ref. Accessus, & regressus ad beneficia Ecclesiastica Cardinalibus successivè non concedantur, sej. 25. c. 7. de Ref. Examen Ecclesiast.

Notitiae peculiares de Synodo Trident. Cap. III. 439

CASTITAS.

Es donum Dei, quod datur peccantibus; nec Deus patitur quemquam tentari supra id, quod potest, sej. 24. Can. 9.

CATHEDRALIS.

In Ecclesiis Cathedralibus Episcopas cum Concilio capituli designet, ac distribuat quibuscumque quis Ordo ex Santi adnecti debeat; ita tamen ut dimidia saltum pars Presbyteri sint, ceteri vero Diaconi, & Subdiaconi. Ubi ex confutidine sum omnes Presbyteri sic fiat. Dignitates in Cathedralibus Ecclesiis adhortant sancta synodus, & in Collegiatis, ut confentant tantum Magistris, vel Doctoribus, aut Licentiatis, sej. 24. cap. 12. de Reform.

BULLA.

Bulla Pauli Tertiæ de inchoatione Concilii Tridentini habet initio Concili. Bulla transferendi Concilium habet post sessiōnem septimam. Bulla resumptionis Concilii sub Julio Tertio habet post sessiōnem decimam. Bulla celebrationis Concilii sub Pio Quarto, habet post sessiōnem decimam sextam: acclamationes Parrum in fine Concilii, & Confirmatio ejusdem Concilii à Pio Quarto habentur in fine voluminis.

CALICIS USUS.

Usum Calicis concedere ex justis rationibus Laiis vel non, Concilium relinquit in potestate Summi Pontificis, sej. 22. Decr. super Petit. Cal.

CANONICATUS.

Ubi Canonici sunt nimis tenues proventus, licet Episcopis, unire Canonicius aliqui Beneficia simplicia, non tamen Regularia: licet etiam redigere Canonicos ad paucorem numerum, & augere per aliquos Canonicius supplex, proventum Canonicum, sej. 24. cap. 14. de Reform.

CAPITULUM.

Capitula Cathedralia, majorumque Ecclesiasticorum, ilorumque persona nullis obstantibus exemptionibus, confutunduntur, sententias, Juramenta, Concordia, que tantum suos obligent authores, non possint concedere Sede Vacante infra annum à die Vacacionis, Ordinandis, litteras dimissorias, nisi quis arcatus fuerit beneficii recipi, aut recipiendi occasione, & hoc sub pena interdicti respectu Capituli, & suspensionis ab executione Ordinum, respectu sive Ordinati, sej. 7. cap. 10. de Ref. In Cathedrali, vel Collegiata, etiam Regulare, mancipatus, non haberet vocem in Capitulo, nisi sit Subdiaconus, etiam si hoc sibi ab aliis fuerit concessum liberè, sej. 22. cap. 4. de Reform. nequit Capitulum dare litteras dimissorias Ordinandis, sede Vacante sub penis intimatis superius, sej. 7. cap. 10. de Reform. Extenduntur etiam contra impetrantes dimissorias a quibusdam succedentibus in Jurisdictione Episcopi loco Capituli sede Vacante, sej. 23. cap. 10. de Ref. Debet Capitulum ubi fructum accipiendo ei munus incumbit, economum unum vel plures constitutuere in redditus Episcopales, quorum rationem reddent ei, ad quem pertinebit. Item Vicarium constituere infra octo dies: vel existentem confirmare, qui saltem in Jure Canonico sit Doctor, vel Licentiat. Quod si Capitulum negligat, id officiat Metropolitanus, aut in Ecclesia exempta propinquior Episcopus. Ad novum porrò Episcopum Capituli Juridictio, potestas, honorum administratio relinquuntur salve & intacta, exceptis quibusdam casibus. Vide in v. Episcopus sej. 25. cap. 6. de Ref. Capitula Cathedralia à suis Episcopis, & Sedis Apostolicae Authoritate visitari, & corrigi possunt, sej. 25. cap. 6. de Reform.

CHARACTER.

Est signum Spirituale indebole in Anima impresum, sej. 7. Can. 9.

CHARITAS.

Ipsa est, que perficit Contritionem, sej. 14. cap. 4. **C**hristianus.

Non debet confidere, neque gloriari in se ipso, sed in Domino. Item sicut misericordiam Dei, & bonitatem, ita severitatem, & judicium ante oculos habere debet, sej. 6. cap. 16.

Eccl. 4. CHRI.

CHRISTUS.

Christi Virtus jugiter insit in bona opera, & ea tempore antecedit, comitatur, & subsequitur. *Sess. 6. cap. 16.* Datus est nobis, ut Redemptor; cui fidamus & ut Legislator, cui patremus, *Sess. 6. Can. 22.* Christo Domino debetur adoratio cultus Latria, *Sess. 13. cap. 5.* & *Can. 6.* Christus vera lux, Proprietor noster, Salvator noster, Fons Justitiae, Causa salutis eterna, Redemptor, Legislator, Sanctitatis Auctor, Sacerdos secundum Ordinem Melchisedech, magnus, & supremus Sacerdos, Caput in membra, Vitis in palmites, Sol Iustitiae, Fidei nostra Auctor, secundus Adam, omnium gratiarum Fons, & Auctor, Medicus Dei & hominum Patribus promissus, Sacramentorum Auctor, & per se pro omnibus mortuus, & ad nostram salutem. In Eucharistia continetur, totus sumitur sub utraque specie, nobis meruit justificationem: sapientiam promisit Ecclesie suae; in eo habemus Redemptionem, & Remissionem: per eum sit satisfactione: ejus sermones servant cum diligentibus. Hac sparsim per totum Concilium.

CHORUS.

Obridentes dignitates, Canonici, prebendas, portiones in Cathedralibus, teneantur Divinis Officiis interire, & afflire, & inferire Episcopo celebranti, & alia Pontificia excententi, & quidem per se, & non per alios substitutos; ita ut non licet abesse ultra tres meses salvis constitutionibus, que tempus longius servitius exigant, aliquin primo anno privenient dimidia parte, secundo prouentur omni parte fructuum, que sibi debentur. Crescente vero contumacia Canonice procedatur contra non residentem. Distributiones, qui statutis horis interficiunt recipientes, reliqui careant juxta Decretum Bonifacii 8. incipit Confessio, *Sess. 24. cap. 12.*

Ciborum delectus mortificationis Carnis confessio neus esse debet, *Sess. 25. de delect. lib.*

CLAUSURA.

Commendat Episcopis observantia Claustra perfec-
ta in Monasteriis Sanctimonialium, & innovatur quoad hanc constitutio Bonifacii 8. que incipit Pericula eft; que in 6. die: *Dec. lib. 6. de sua Regal.* Et precipit monialibus, in Claustra degentibus, ut non excent, neque ad breve tempus, nisi ex legitima causa ab Episcopo probanda, & veter omnibus cuiuscumque generis, conditionis, sexus, etatis ingredi sepa-
Monialium sine Episcopi, vel superioris licentia in scriptis obstante, & concedenda tantum in Casibus necessariis, & ab Episcopo tantum, vel superiore Monialium, & non ab alio, *Sess. 25. cap. 5. de monial.*

CLERICUS.

In Clericis à rebus facili in altiorum locum sublati, secularis oculos conjiciunt, & ex eis sumunt, quod dimicentur, siue decet Clericos in formam Domini votatos mores suos compones, ut habitu, gestu, incestu, sermone, aliisque omnibus rebus minil nisi grave, moderatum, ac Religione plenum preferant, ac proinde mandant synodus, ut ea, que de Vita honestate, cultu, Doctrina, ac simili de luxu, comedationibus, Choris, aleis, iubibus, ac quibuscumque criminibus, nec non secularibus negotiis fugiunt à Summis Pontificibus, & à Sacris Concilii statuta sunt, obseruantur, *Sess. 22. cap. 1. de Reform.*

COACTIO.

Quicunque coegerit quamcumque Mulierem ingredi Monasterium, vel suscipere habitum, vel emittere professionem, anathematizatur anum cum omnibus qui confilium, operam, autoritatem, preficiant ipsam ad talia scienter interpolauerint, *Sess. 25. cap. 18. de Regal.*

COADJUTOR.

Coadjutoris successore tolluntur omnino, praeterquam in necessitate gravissima, & causa cognita, & approbat à Romano Pontifice, *Sess. 25. cap. 7. de Reformat.*

COGNATIO.

Inter suscipientem de Baptismo, & Baptizatum ipsum, & illius Patrem, ac Matrem, & inter Baptizantem, & Baptizatum, Baptizantique Patrem, ac Matrem tandem intercedit cognatio spiritualis, que contrahituratione Baptismi, *Sess. 24. cap. 2. de Reform. Marum.*

COMMENDA.

Abatis, prioratus, & monasteria commendata resurmentur. Preponantur eis superiores, Regulares, & verdi digni commendatores profiteantur solemniter Religionem illorum Ordinum propriam, aut Commendis cedant, *Sess. 25. cap. 21. de Regul.*

COMMUTATIO.

Poecil Episcopus publicam penitentiam in privatam commutare, quando ita magis judicet expedire, *Sess. 24. cap. 8. de Reform.*

COMMUNIO.

Si quis urgente necessitate, aut Sacerdos, aut Laicus communicet, debet conteri, & deinde post Sanctissimam Communionem quampliun confiteri, *Sess. 13. cap. 7. & Can. 11.*

Communio triplex est, Sacralis tantum, & est quando Peccatores ad eam accidunt. Spiritualis tantum, & fit à Iustis, qui voto panem coelestem edentes fide viva, que per dilectionem operatur, fructum eius, & letitatem sentiunt. Spiritualis simul, & Sacramentalis, estque illorum, qui vescem nuptialem indui ad Divinam mensam accidunt, *Sess. 13. cap. 8. & Can. 8.* Quod Laici à Sacerdotibus Sanctissimam Communione recipiant: & quod Sacerdotes communicent, Ecclesiæ traditio est ab Apostolis in nos derivata, *Sess. 13. cap. 8. & Can. 16.* Anathematizatur dicens praecipuum fructum Sanctissime Communionis esse Remissionem Peccatorum, & item dicens solam Remissionem peccatorum esse fructum Sanctissime Communionis, *Sess. 13. Can. 5.* Sola Fides non est sufficiens preparatio ad sumendum sanctissimam Communionem, que saltem senecte in Paschate singulis annis, de precepto à Fidelibus est sumenda, *Sess. 13. Can. 9. & 11.* Ex pluribus scriptura Testibus probatur non esse necessarium ad salutem Communionem sub utraque specie *Ibid.* Ut Laici, & Clerici non celebrantes, comunicent sub specie Panis tantum, est Lex Ecclesiæ, quam reprobare, aut commutare sine ipsius Ecclesiæ autoritate non licet, *Sess. 21. cap. 2.* Qui communicat sub altera tantum specie, totum Christum Dominum, & verum Sacramentum sumit, & nulla grazia necessaria ad salutem straudatur per hoc, quod interdicatur. Audientes Missam, qui Sacramentaliter non communicant, laudabile est, ut convenient spiritualiter, *Sess. 22. cap. 6.* Non tenetur Populus audiens Missam communicare: aliud quippe est offerri sacrificium, & aliud Christum ad manducandum dati, *Sess. 22. cap. 6. & Can. 1.* Maxime decet, ut Subdiaconi, & Diaconi singulis diebus Dominicis, & solemnibus communient, *Sess. 23. cap. 8. de Reform.*

CONCILII TRIDENTINUM

Inchoatum fuit sub Paulo Tertio, & susatum resumptum sub Julio Tertio, terminatum sub Julio Quarto. Vide Bullam.

CONCILIUM.

Concilia Provincialia singulis trienniis post Octa-
vam Paschæ sicut Metropolitanæ cogant, & Episcopi

sub-

Notitiae peculiares de Synodo Trident. Cap. III. 441

Divisa Bonitati per Sacerdotem remittendum propo-
nit, *Sess. 14. cap. 6. & Can. 9.*

CONFESSARIUS,
VIDE EXAMEN.

Nullus Sacerdos etiam Regularis idoneus reputatur ad munus Confessoris exercendum, nisi aut Parochiale beneficium obtineat, aut ab Episcopis per examen idoneus judicetur: & approbatio gratis detur, *Sess. 23. cap. 15. de Reform.*

CONFIRMATIONIS SACRAM.

Confirmatio est Sacramentum imprimens charactrem, *Sess. 7. & Can. 9. de Sacram.* Hereticum est dicere injuriam sancti Spiritui sancto tribuendo Sacro Christinam virtutem aliquam, & Sacramenti Confirmationis non esse ordinarium Ministerum solum Episcopum, *Ibid. Can. 2. & 3.*

CONSCIENTIA.

Terror Conscientia non est pars Sacramenti Pénitentia, *Sess. 14. cap. 3. & Can. 4.*

CONSECRATIO.

Ad maiores Ecclesias priori mutius Consecrationis infra tempus à jure statutum suscipiunt, *Sess. 7. cap. 9. de Reform.* Ultra tres Meses Episcopi etiam Cardinales, si differant munus Consecrationis suscipiunt, fructuum praecipitorum restitutioni sunt obnoxii; quod si differant totidem alias Meses ex negligenti, Ecclesias ipso jure sunt privati; Consecratio autem, si extra Curiam Romanam fiat, celebratur in Ecclesia, ad quam fuerint promoti, vel in Provincia, *Sess. 23. cap. 2. de Reform.*

CONSERVATOR.

Neminis cuiuscumque dignitatis, etiam si Capitulum facit littere Conservatore, suffragentur quoque fint praetextu concilio ad hoc, ut coram suo Episcopo, seu Superiori ordinario in criminalibus, & mixtis causis contra cum inquit, & procedi non possit, *Sess. 14. cap. 5. de Reform.* In Caesis Civilibus, si ipse Author extiterit, aliquem ei, apud suos Conservatores Judices in Judicium trahere non licet. In Controversiis de jurisdictione conservatorum cum ordinario Arbitri judicent. Litteris conservatoriis non gaudent nisi duo familiares Conservatorum viventes ad eorum expensas, & non nisi ad quinquennium. *Ibid. cap. 2. de Reform.*

CONTRITIO.

Est dolor, ac detestatio de peccato commiso cum proposito non peccandi de cetero. *Sess. 14. cap. 4.* Contrito perfictrum est à Charitate. *Ibid. &c.* Contrito perfecta reconciliat peccatorem ante actualem ejus Confessionem, sed includit Votum actualis Confessionis. *Ibid. &c.* Necesse est de omnibus peccatis lethibus conteri ante Confessionem. *Ibid. & cap. 5.*

CORRECTIONI.

Correctio, etiam si Correctus acquiescat, non remittit peccata. *Sess. 14. cap. 6. & Can. 10.*

DECANUS.

Cause oinnes ad forum Ecclesiasticum pertinentes, non pertinent ad Decanos, Archidiaconos, sed ad Episcopum, *Sess. 24. cap. 14. de Reform.*

DECIMA.

Dicitur integræ solvantur his, quibus de Jure debentur, & qui eas subtrahunt, vel impediunt, excommunicantur, nec ante restorationem absolvantur, *Sess. 25. cap. 12. de Reform.*

DE

DEGRADATIO.

Prest Episcopus absque interventu aliorum Episcoporum solemniter degradate, cum interventu tamen Abbarum, vel in eorum defectu Personarum, qua sint in dignitate Ecclesiastica constituta, etate graves, & juris scientia commendabiles, *Sess. 13. cap. 4. de Ref.*

DELEGATIO.

Constituuntur in Tridentino delegati à Sede Apostolica Episcopi in multis causis, de quibus &c. Vide *Sess. 5. cap. 1. & 2. Sess. 6. cap. 2. Sess. 7. cap. 6. & 14. cap. 4. Sess. 21. cap. 3. & 5. 7. & 8. de Reform. Sess. 22. Deor. de Miss. & cap. 2. 5. 6. 10. 11. & 14. Sess. 25. cap. 8. de Reg. 14. de Reformat.*

DEROGATIO.

Quando cum aliquibus conditionibus, aut oneribus conceduntur Beneficia, non debet illis conditionibus, ac oneribus derogari, *Sess. 25. cap. 5. de Reform.*

DEUS.

Dous non deserit, nisi prius deseratur, *Sess. 6. cap. 11.*

DIABOLUS.

Dum impedit nobis exitus vita, vehementius omnes sue verutis nervos ad perpendos nos inten-
tis, & ad deturbando fiducia Divina Misericordie, *Sess. 14. Doctr. de Sacram. Extrem. Unit.*

DIGNITAS.

Dignitates sacra instituta sunt ad conservandam, & augendam Ecclesiasticam disciplinam, *Sess. 24. cap. 12. de Reform.* Nemo ad dignitates, quibus Antonianum curia subest promoveri potest, nisi vigesimal secundum etatis annum arerit, & in Clericali ordine veritas Doctrina, ac moribus commendetur iuxta Constitutionem Alexandri VII. que *incipit cum in causa.* Qui vero pronouentur ad dignitates, curam Antonianum non habentes, non sint minoris etatis vigintiduorum annorum. Provisi de beneficiis curam Antonianum habentibus, & de Canoniciis, & dignitatibus in Ecclesiis Cathedralibus professionem Fidei facere debent coram Episcopo, at ejus Vicario. Nemo ad dignitatem, Canoniciatum, ac portionem recipiat, nisi sit iniciatus eo ordine Sacro, quem illa dignitas, Praebenda, aut portio requirit, aut tempore requisito in initia-
tis. In Cathedralibus omnes Canoniciatus, ac Portiones habeant adnexum ordinem Presbyteri, Diaconatus, vel Subdiaconatus, *Sess. 24. cap. 12. de Reform.*

DISPENSATIO.

Ipsenstiones concedenda extra Curiam Romanam committant ordinariis coram, qui eas impetravent. Haec vero quae gratis concedi debent suum non sortiantur effectum, nisi prius ab eisdem tanquam Delegatis Apostolicis, summarie tantum, & extrajudiciale cognoscatur expressas preces subventionis, vel obreptionis vitio non subiacere, *Sess. 22. cap. 5. de Reform.* In contrahendo Matrimonio raro detur dispensatio, vel nunguam; gratis tamen detur, & ex causa. In secundo gradu dispensetur tantum inter magnos Principes ob causam publicam. Si quis Matrimonium inter gradus prohibitos contraxit, etiamsi ex ignorantia non adhucit, non dispensemur, non detur dispensatio cum illo. Si autem contraxerit adhibitis solemnitatibus ex ignorantia probabili, facili poterit dispensari ex causa, & gratis, *Sess. 24. cap. 5.* Subreptitia censetur dispensatio, qua non sit ex causa cognita, & gratis, & summa maturitate, ac ex utilitate majori. *Sess. 25. cap. 18. de Reform.*

DISTRIBUTIONES.

Ubi distributiones quotidianae nulle sunt, vel ita te-
nues, ut negligantur, tertia pars quorundamque

proventum, subventionum tam dignitatum, quam Canoniciatum, personarum, portionum, & officiorum convertatur in distributiones quotidianas dividendas inter interessentes Divinis ab Episcopo tanquam delegato à Sede Apostolica; salvis tamen, consuetudinibus earum Ecclesiastum, in quibus non residentes, sed non servientes, nihil, vel minus tertia parte percipiunt. *Sess. 3. cap. 3. de Reform.* Distributiones quotidianae creandas ex tercia parte quorundamque fructuum, quorundamque beneficiorum. Portiones absentium cedunt piis locis arbitrio Episcopi. Excipe actu ministrantem in Ecclesia curata extra Civitatem. Excipe quadam Cathedrales, & Collegias Ecclesiastis. Ubi non ministrantes perdant aliiquid, quod ad dictam tertiam partem ascendi.

DOCTRINA.

Ecclesiis Doctrina carentibus, debent Episcopi tanquam Sedis Apostolice Delegati depa-
tare Coadjutores literatos, partemque fructuum eisdem assignate, *Sess. 21. cap. 6. de Reformat.*

DOMINUS.

Domi directe, vel indirecte cogentes minis, ac penitus subditas suas ad certa Matrimonia contra-
henda cum certis Personis, ipso facto excommunicantur, *Sess. 24. cap. 9. de Reformat.* Matrim. Caveant Domini temporales ac Magistratus ne mentis oculos terreni affectus atque cupiditates illos excedant & ne ab ipsis a quibus iure expectantur, nascentur injuria, *Sess. 24. cap. 9. de Reformat.* Matrim. Dominis temporibus praecipit in virtute Sancte Obedientie à Concilio Tridentino, ut auxilium, & autoritatem interponat, quotes fuerint requisiiti, ut observentur Decreta Concilii ejusdem spectantia ad Reformationem Regularium, *Sess. 25. cap. 22. de Reg.*

DUELLUM.

Uelli locum concedentes Principes sunt excommunicati, & locum ubi Duellum concedunt, amittunt, qui acquiruntur directis Dominis. Duello pugnant, & Patrini sunt excommunicati cum proscriptione suorum Bonorum, & pena perpetua infamiae, & ut homicide puniuntur, & qui in duello moriuntur, carant perpetua seputura Ecclesiastica: confundantes, suadentes, speculantes, excommunicentur, *Sess. 25. cap. 19. de Reformat.*

ECCLESIA.

Ecclesia est unum Corpus, cuius Christus est caput, & nos membra eius, cuique Fidelium arctissima Fides, Spei, & Charitatis connexione astricta, *Sess. 13. cap. 2.* Debet Episcopus curare, ut Ecclesia diruta ex fructibus ad eos pertinentes restituatur. Si ob tentaculum fructuum nequeant, poterunt cogi contribuere Parochiani. Quod si neque Episcopus convertere in usus profanorum non sordidus erecta ibi Cruce, tuncque beneficia illarum Ecclesiastum transferantur cum oneribus ad Matrem, *Sess. 22. cap. 7. de Reformat.* Ecclesia de occulis non judicat, *Sess. 24. cap. 1. de Reformat.* Matrim. Fabricae Ecclesie attribuendi sunt fructus Episcoporum absentium malo percepti. Item tertia pars Beneficiorum Concubinarii, *Sess. 23. cap. 1. & Sess. 25. cap. 14.*

ELECTIONE.

Mnes, qui in electione Episcoporum operam ponunt, peccant, si non curaverint diligenter, ut digneiores obtineant Episcopatum, & dueantur in electione humano affectu, aut ambientium suggestionibus, *Sess. 24. cap. 1. de Reformat.* Ubi etiam doce modum, qui debet teneri in electionibus que sunt per concursum: vide Examen. Abbatum, & Abbatissatum, & aliorum Praepositorum Regularium electio fieri debet votis secretis: ita ut nominis eligentium numerum publicentur, *Sess. 25. cap. 6. de Reg.* Non licet ad effectum electionis facienda constituere novos Superiores, aut Titulares, nec licet voces, & Suffragia absentium sup-
plere.

plete. Hec omnia precipiuntur sub pena inhabilitatis ad omnia officia, & electiones his contrarie inita sunt. *Ibid.* Abbatis, & Prioris non eligatur minor annis quadragesima, & post octo annos Professionis. In casu autem, quod nulla sit hujusmodi in Monasterio, nec ab aliis subtili possit, eligatur, qua trigeminum etatis annum excellerit, & quatuor Professionis, *Sess. 25. cap. 7. de Monial.* Dum eligitur Monialium aliquis ad gubernationem pristis Episcopis, vel alius superior, qui Claustra Monasterii non ingrediatur, sed ante Cancelleriam fonsellum accipiat vota, *Sess. 25. cap. 7. de Monial.*

EPISCOPATUS.

Ecclesiarum est onus Angelicus humus for-
midandum, *Sess. 6. cap. 1. de Reformat.* Examinetur à Concilio Provinciali cenuitas redditum aliquorum Episcopatum, mittatur ad Summum Pontificem relatio vera, qui vel poterit unite Episcopatum tenem aliceri Episcopatu, vel augere aliquo modo redditus etiam applicando Episcopatu Beneficia; dummodo non sint curata, nec dignates seu Canoniciatus, & Praebenda, nec Monasteria, in quibus viger Regularis observatio, vel, que Capitulus Generalibus, & certis visitationibus subduntur, *Sess. 24. cap. 13. de Reformat.*

EPISCOPUS.

Racipiunt manus Episcoporum est praedicatio Eu-
geli, *Sess. 5. cap. 2.* Debent per se ipsos exequi hoc munus si legitimè impediti non fuerint; impediti vero per vitos idoneos, *Sess. 5. cap. 2. de Reformat.* & *Sess. 24. cap. 4. de Reformat.* Ubi etiam presbiteri eis, ut in Ecclesia sua habeant Episcopi per se, vel per alios praedicationem singulis Dominicis, & solennibus Festis, & in Adventu, & Quadragesima singulis diebus, vel salem ter in hebdomada. Eligendi sunt in Episcopos qui à Pueribus exordiis in statu Ecclesiastico laudabiliter vixerunt, *Sess. 6. cap. 1. de Reformat.* Necessestis vigilante, ac presentis illis ostendit ex eo, quod sunt Pastores Oviu Christi, quas Lupus Inferni infestatur, ut devoret. *Ibid.* Vide *Residentia.* Non licet Episcopo in alterius Diocesis Pontificalem exercere, nisi de Ordinarii loci expressa licentia, & in Persona ei-
dem ordinarii subiecta sub pena suspensionis ad exercitio Pontificale, & ab executione ordinum in eis, qui sic fuerint ordinati, *Sess. 6. cap. 5. de Reformat.* Debet eligi secundum requitum ab Alexando Tertio in sua Constitutione, que *incipit in causa.* Porro verba constitutionis illius sunt: Cum praeteritis in Episcopo etatis maturitas, gravitas morum, & litteratum scientia requiratur, nemus in Episcopum eligi potest, qui trigeminum etatis sua annum non exegerit, & de legitimo Matrimonio sit natus, de vita, ac Scientia commendabilis demonstretur, *Sess. 7. cap. 1. de Reformat.* Subiectur privationi beneficiorum, *Ibid. cap. 4.* Non potest recipere plures Ecclesiasticae Cathedrales in titulum, aut Commendam, aut sub quocumque alio nomine, quanyvis praefulget quacumque dignitate, gradu, aut praeminentia, *Sess. 7. cap. 2. de Reformat.* Compellant exhibere suis dispensationis illos, qui possident plura be-
neficia curata alias incompatibilia per viam unionis ad vitam seu Commenda perpetua, aut alio quoquaque nomine, & titulo obtinuerint, *Ibid. cap. 6. de Reformat.* Episcopi si Capitulum proponat rem non spe-
cialeam ad suum, vel suorum communidum, ipsi con-
vocent Capitulum, vota exquirant, & juxta ea con-
cludant, & absente Episcopo illi de Capitulo ad quos de jure vel confuetudine spectat, idem faciant, *Sess. 25. cap. 6. de Reformat.* Episcopis subiectur in causis Ecclesiasticae omnes, qui non obtinent dignitatem, vel non sunt de Capitulo Universitatem, studiorum Generali-
um, & eorum personis Privilegia remaneant immu-
tata: Similiter, & Privilegia Episcoporum in Ecclesiis, in quibus ipsi, vel eorum Vicarii habent authoritatem, sive ex confuetudine, sive ex constitutionibus, sive concordiis, sive quocunque alio jure, *Sess. 25. cap. 6. de Reformat.* Episcopi Concubinarii, vel habitantes cum suspeditis mulieribus, si admoniti à Synodo Provinciali non desistant, sint suspensi, & si perseveraverint, deferantur ad Summum Pontificem ab eadem Synodo, que

que in eos animadveriat pro qualitate criminis, *Ses. 25. cap. 17. de Reform.* Episcopi non serviant, nec loco cedant. Secularibus, sed ubicunque servent suam dignitatem, quos Principes honorent, *Ses. 25. cap. 14. de Reform.* Vide plura de Episcopis in *Exempio.*

E U C H A R I S T I A.

Christus Dominus totus vere, realiter, ac substantia litera praeſens est in Eucharistia Sacramento post panis, & vini Conſecrationem, præſens inquam ſpeciebus ſenſibilis panis, & vini cum Corpore, Sanguine, Anima, ac Divinitate ſua, *Ses. 13. c. 1. & Can. 1. Christus Dominus totus est in Celo, & totus in Eucharistia Sacramento.* Sacramento hoc inſtituit in ultima Ceena, in qua iſtitutione diuītia ſui erga homines amoris velut effudit, *Ses. 13. cap. 1. & 2. Præcipi-* mu in hoc Sacramento colere memoriai ſui à Christo. Sumimus eum tanquam spiritualiſtum alimento antīmatum, & conforſationem viventium vitam Christi. Sumimus tanquam antīdotum, quo liberemur à culpi quotidianiſt, & praferuemus à peccatis lethaliſt. Sumimus item tanquam pignus ſalutis noſtre. Simili- ter ſumimus ſymbolum unitatis Eccleſie, cuius Christus eſt caput, & ut non ſint in nobis ſchismata, *Ses. 13. cap. 3. & Can. 3. Torus, & integer Christus later sub ſpecie panis, & totus ſub qualibet parte hu- juſmodi ſpeciem, ac proprietam ſub una ſpecie con- tinet, ſicut ſub utraque, *Ses. 13. cap. 3. & Can. 3. Vi verborum Conſecrationis adēſt ſub ſpecie panis cor- pus Christi, & Sanguis ſub ſpecie vini.* Anima vi unio- nis naturalis, quam habet eum corpore, & ſanguine Christi. Divinitas vero vi unionis hypotatrica Divinitatis ipius cum corpore, & anima Christi, *Ses. 13. cap. 3. In coſecratione Eucharistica fit conveſio ro- tū ſubſtantia panis, & vini in ſubſtantia Corporis, & Sanguinis Domini, que conveſio ab Eccleſia Ca- tholica tranſubſtantiatione appellatur, Ses. 13. cap. 4. & Can. 6. & 7. Sanctissimo Eucharistica Sacramento La- laiz cultus debetur, Ses. 13. cap. 5. & Can. 6. Con- veniente celebratur ſeatum Sanctissimi Sacramenti, & ſunt proceſſiones de illo, & afferuatur in Sacro, & defertur ad infirmos, *Ses. 13. cap. 5. & 6. Abſque magna reverentia, & ſanctitate accedere non debemus ad percipliā tam Divina Mysteria; ac propter ea quod libet ſibi conſcius peccati mortalis prämittere debet Conſeffionem Sacramentalem, quantumvis ſibi contri- tis videatur, Ses. 13. cap. 7. Anathematizatur dicens Christum Dominum adēſt tantum in Sacramento Eu- charistica, dum ſumitur, nempe in uſu, non auten- dum conſervatur in Hostiis, ſeu Particulis Conſecra- tis, *Ses. 13. Can. 4. Interdictum monialibus intra Chorum, vel ſepia Monacheti Sanctissimi Eucharisti- fiam ſervare, Ses. 25. cap. 10. de Monialibus.* Vide plura verbo *Communio*, & verbo *Missa*.***

E X A M I N A T O R.

Debent Examinateſſe Magiſtri, ſeu Doctořes, & ſeu licentiati in Theologia, aut jure Canonico, vel Clerici, aut Regulares magis idonei debent jura- re, ſe non iudicantes ex humana affectione: nihil de- bent accipere ab illo, qui examinatur; nec ante, nec poſti examen; alioquin ſimoniacè accipient, *Ses. 24. cap. 18. de Reform.*

Reſentati ad obtinenda beneficia quavis debent examinari ab ordinariis locorum. Excipiuntur preſentati ab universitatibus, ſeu habentibus legitimi- can- ſam, ob quam à propriis Episcopis ordinari non poſſunt littera exprimendam, *Ses. 7. cap. 11. Quando va- cant Parochi, ſiat concutus, & examen publicum ad electionem novi Parochi, quod ſi redditus Parochia ſint omnino tenuis, ut non inveniatur qui ſe exami- ni querat ſubjicere, aut timeatur diffidere, ac tumultus, ordinarius poterit privatum examen adhibere, *Ses. 24. cap. 18. de Reform.**

Immaiorum oblongi à Epoca, il audiriūm oblongi

al, in invi- ualibus il 13. diuītia mihi, inſtitutis non

oblongi, mali de invi- ualibus meminisse de invi-

E X A M E N C O N S C I E N T I A.

Examen conſcientia quod requiritur ante Confeſſio- nem Sacramentalē conſiftit in hoc, ut quicquid diligenter ſe excutiat, & Conſcientia ſua omnes ſi- nus, vel latebras exploreat, *Ses. 14. cap. 5.*

E X C O M M U N I C A T I O.

Excommunications lict̄ ſint nervus Eccleſiaſtice discipline, non incutiant temeritatem, nec ex re vul- gari, nec fine magna immaturitate, *Ses. 25. cap. 3. de Reform.* Quando potest devenire ad executionem rea- lem, cum delinguente, vel personalem propria auctoritate, non debet reus excommunicatioſt multat, nec alia cenſura, *Ses. 25. cap. 3. de Reform.* Excommunicatio ferri prohibere, vel Litani revocari mandare prætextu, quod non fuerit lata per Decretum Tridentinum, & conforſationem viventium vitam Christi. Sumimus tanquam antīdotum, quo liberemur à culpi quotidianiſt, & praferuemus à peccatis lethaliſt. Sumimus item tanquam pignus ſalutis noſtre. Simili- ter ſumimus ſymbolum unitatis Eccleſie, cuius Christus eſt caput, & ut non ſint in nobis ſchismata, *Ses. 13. cap. 3. & Can. 3. Torus, & integer Christus later sub ſpecie panis, & totus ſub qualibet parte hu- juſmodi ſpeciem, ac proprietam ſub una ſpecie con- tinet, ſicut ſub utraque, *Ses. 13. cap. 3. & Can. 3. Vi verborum Conſecrationis adēſt ſub ſpecie panis cor- pus Christi, & Sanguis ſub ſpecie vini.* Anima vi unio- nis naturalis, quam habet eum corpore, & ſanguine Christi. Divinitas vero vi unionis hypotatrica Divinitatis ipius cum corpore, & anima Christi, *Ses. 13. cap. 3. In coſecratione Eucharistica fit conveſio ro- tū ſubſtantia panis, & vini in ſubſtantia Corporis, & Sanguinis Domini, que conveſio ab Eccleſia Ca- tholica tranſubſtantiatione appellatur, Ses. 13. cap. 4. & Can. 6. & 7. Sanctissimo Eucharistica Sacramento La- laiz cultus debetur, Ses. 13. cap. 5. & Can. 6. Con- veniente celebratur ſeatum Sanctissimi Sacramenti, & ſunt proceſſiones de illo, & afferuatur in Sacro, & defertur ad infirmos, *Ses. 13. cap. 5. & 6. Abſque magna reverentia, & ſanctitate accedere non debemus ad percipliā tam Divina Mysteria; ac propter ea quod libet ſibi conſcius peccati mortalis prämittere debet Conſeffionem Sacramentalem, quantumvis ſibi contri- tis videatur, Ses. 13. cap. 7. Anathematizatur dicens Christum Dominum adēſt tantum in Sacramento Eu- charistica, dum ſumitur, nempe in uſu, non auten- dum conſervatur in Hostiis, ſeu Particulis Conſecra- tis, *Ses. 13. Can. 4. Interdictum monialibus intra Chorum, vel ſepia Monacheti Sanctissimi Eucharisti- fiam ſervare, Ses. 25. cap. 10. de Monialibus.* Vide plura verbo *Communio*, & verbo *Missa*.***

E X A M I N A T O R.

Debent Examinateſſe Magiſtri, ſeu Doctořes, & ſeu licentiati in Theologia, aut jure Canonico, vel Clerici, aut Regulares magis idonei debent jura- re, ſe non iudicantes ex humana affectione: nihil de- bent accipere ab illo, qui examinatur; nec ante, nec poſti examen; alioquin ſimoniacè accipient, *Ses. 24. cap. 18. de Reform.*

Reſentati ad obtinenda beneficia quavis debent examinari ab ordinariis locorum. Excipiuntur preſentati ab universitatibus, ſeu habentibus legitimi- can- ſam, ob quam à propriis Episcopis ordinari non poſſunt littera exprimendam, *Ses. 7. cap. 11. Quando va- cant Parochi, ſiat concutus, & examen publicum ad electionem novi Parochi, quod ſi redditus Parochia ſint omnino tenuis, ut non inveniatur qui ſe exami- ni querat ſubjicere, aut timeatur diffidere, ac tumultus, ordinarius poterit privatum examen adhibere, *Ses. 24. cap. 18. de Reform.**

Immaiorum oblongi à Epoca, il audiriūm oblongi

al, in invi- ualibus il 13. diuītia mihi, inſtitutis non

oblongi, mali de invi- ualibus meminisse de invi-

Notitiae peculiares de Synodo Trident. Cap. III. 445

Sexto, vel non conſerue gratiam quam significant non ponentibus obicem, Septimo, vel non ſemper & omnibus dari gratiam quantum eſt ex parte Dei, licet titre ſumantur. Octavo, vel non ex opere operato, ſed per ſolam fidem divina promiſſio. Nono, in tribus interabilibus non impimi characterem in homine. Decimo, omnes Christianos poſſe ea adminiftrare. Undecimo, in Ministris dum conſient, & non conſerue non requiri intentionem. Duodecimo, Ministrum peccatorum non conſicere, vel conſerue gratiam cum omnibus requiritis. Decimotertio, ritus recepto in Ecclesia in ſolem administratione poſſe contemni, & omiti pro libito, aut mutari à quocumque Paſtoře Eccleſie, *Ses. 7. à Can. 1. Decr. de Sacr.* Excommunicatur qui dicit Baptiſtum Joannis habuisse eandem vim cum illo Christi. Secundo, non eſt neceſſarium aquam veram, & naturalē. Tertiō, in Ecclesia Romana non eſt veram Doctrinam de Baptiſmo. Quartō, Baptiſtum datum ab hereticis cum forma, & intentione non eſt baptiſtum. Quinto, non eſt neceſſarium ad ſalutem. Sexto, baptiſtum non poſſe amittere gratiam, niſi diſcretum. Septimo, vel non teneri ad fervandam legem Christi. Decimoquarto, claves Eccleſie eſt tantum ad fervendum non ad ligandum, idēo penas injunctas eſt contra finem Clericorum, *Ses. 14. à Can. 1. Decr. de Penit. Sacram.* Excommunicatur qui dicit Extremam Unctionem non eſt verum Sacramentum à Christo inſtitutum à D. Jacobo proulgatum. Secundo, non conſerue gratiam, nec remittere peccata, vel alleviare inſtitum. Terzo, Ritum Eccleſie Romana circa unctionem repugnat ſententia Jacobi. Quarto, Presbyterum quem dicit D. Jacobus non eſt Sacerdo- tus ad Epicopum jure ordinatum, ſed exate ſeniorum in quavis communitate, *Ses. 14. Can. 1. de Sacram. Extrem. Unction.* Excommunicatur dicens de neceſſitate ſalutis omnes fideles eſt communicando ſub utraque ſpecie. Secundo, aut Eccleſiam errasse, vel non iuſta de cauſa ordinare extra faciſſum ſub una ſpecie pa- nis eſt communicandum. Tertiō, non integrum Christum cum gratia ſub una ſpecie ſumi. Quartō, parvulos non baptiſtandos in fide Eccleſie, ſed in annis diſcretione rebaptiſtandos. Decimoquarto, vel adultoſ interrogando an ratificent promiſſa patrini, quod ſi nolint non caſtigando, ſed relinquentis privatos uſu Sacramentorum, *Ses. 7. à Can. 1. Decr. de Reform.* Excommunicatur qui dicit in Euchariftia non eſt to- tum Christum, ideſt Corpus, & Sanguinem cum ani- ma, & divinitate, verē, realiter, & ſubſtantialiter. Secundo, non fieri tranſubſtantiationem, ſed cum cor- pote Christi remanere ſubſtantiam panis. Tertiō, ſub unaquaque ſpecie, & facta ſeparatione ſub ſingulis parti- culis, cujusque ſpeciei non eſt totum Christum. Quar- tō, præcepta confeſſionis non eſt, vel remanere Cor- pus Christi, niſi in uſu cum ſumitur, non ante, vel poſt. Quinto, præceptum fructum eſte remiſſionem peccatorum, vel, de ea non alios fructus provenire. Sexto, in Sacramento non eſt adorandum Christum cul- tu laicis extero, nec diem Festum particularem cele- brandum de eo, nec in proceſſionibus circumgeſtum, nec publice exponendum, ut adoretur à populo, & adoratores eſt Idololatria. Septimo, non eſt conſer- vandum in ſacario, ſed facta confeſſionis diſtri- buendum ſtanbius, nec infirmis honorifice deferendum. Octavo, Christum in Euchariftia ſpiritualiter tantum, & non sacramentaliter, & realiter manducari. Nono, vel non teneri fideles in annis diſcretione Communia- cate in Paſchate. Decimo, non licere celebranti, ſe- ipſum communicate. Undecimo, ſolam fidem eſt ſuffi- cientem præparationem ad communicandum, imo & quanviſi contritum de mortali, habita copia Confefſa- ri non debet conſerueri. Quare excommunicatur qui hoc doceat, prædicat, pertinaciter afferit, ſeu publice diſputat præsumit defendere, *Ses. 13. à Can. 1. Decr. de Sacr. Euchar. Sacram.* Excommunicatur qui dicit Ponitentiam non eſt proprium Sacramentum à Christo inſtitutum pro lapsi poſt baptismum. Secundo, vel eſte idem cum baptiſtum, & non eſt ſecundam tabu- lam. Tertiō verba Christi, *Matth. 16.* quorum remi- ſſeritis peccata, non loqui de Sacramento Ponitentia, ſed de auctoritate prædicandi. Quartō, partes ponitentia non eſt illos tres actus, ſed duos timorem, & fidem. Quinto, Attritionem non eſt verum, & uitium dolorem, ſed facere hypocritam. Sexto, Confeſſionem Sacramentalē non eſt de jure Divino, vel ſecreto conſerueri ſoli Sacerdoti eſt inventum humanum

tis